

సి. హెచ్. కెంత్ దేవి

అపీసు అయిదున్నరకి వదిల్తే వురు కులూ, పరుగుల్తో ఆరుగంటలకల్లా చలపతిరావు గారింటికి చేరుకున్నాడు విశ్వనాథం.

ఆయన అర్థంటుగా ఒకసారి మాట్లాడాలి "రమ్మని కబురుచే ప్రే" పెద్దమనిషి, ఎందుకో అనుకుంటూ గాబరాగా వెళ్ళాడు.

అతను అనుకున్నట్టుగానే ఆయన ముందు వరండాలో వూనకం వూవిన వాడిలా కళ్ళెర్రచేసి పదార్లుచేస్తున్నాడు.

"ఎందుకో పిలిపించారట?" విన

యంగా అడిగాడు. జవాబుగా చేతిలో కాగితం అతనిమీదకి విసిరికొట్టారు.

"మీ ప్రెండ్ చేసిన మనకార్యం ఏమిటో చదివి తెలుసుకో. సంఘాన్ని వుద్ధరించే పెద్దమనిషి బయల్దేరాడు..."

విశ్వనాథం కాగితం విప్పి చదువు కున్నాడు. తెల్లబోతూ చలపతిరావు కేసి చూశాడు.

"ఇదేనటయ్యా, మీ చదువులు మీకు నేర్పిన జ్ఞానం! ఇవతల తల్లి, తండ్రి బ్రతికే వున్నామనుకున్నాడా, చచ్చామను

కున్నాడా?"

"....."

"వాడితో వెళ్ళి చెప్పు. అట్లాంటి దొర్లాగ్యపు పని చేశాడంటే వాడి మొహం చూసేదిలేదని చెప్పు. ఏవిటో అనుకుంటున్నాడు. వంశం, సాంప్రదాయం మంట కలపాలనుకున్నాడా?"

"మీరు తొందరపడకండి. విషయం ఏమిటో నేను కనుక్కుంటాను "

"ఇంకా ఏమిటయ్యా కనుక్కునేది? అందులో అంత స్పష్టంగా రాస్తేమా."

విశ్వనాథం మరోసారి వుత్తరం చదివాడు

"నాన్నగారికి,

మీకు ఈ విషయం చాలా రోజుల క్రిందటే చెప్పవలసింది. మీకున్న నమ్మకాలూ, చాదస్తాలూ నాకు తెలుసు. అందుకే చెప్పటానికి సంకోచించాను. ఇక ఇప్పుడు తప్పలేదు. ఎవరిద్వారానో మీరేదో విని, ఏమేమో వూహించుకోవటంకన్నా దైరుక్కుగా నేనే విషయం తెలియబరిస్తే మంచిదని ఈ విధంగా రాస్తున్నాను. సుశీల తర్త యాక్సిడెంట్లో పోయాడు. ఆమె పరిస్థితికి జాలివడిగానీ, ఆమెను వుద్ధరించాలనిగానీ నా వుద్దేశం గాదు. కొన్ని సంవత్సరాలుగా మేము ఒకరినొకరు ఎరుగుదుము. సుశీలని నేను దాగా అర్థంచేసుకున్నాను. ఆమె ఒక ఇల్లాయిగానేగాక, మీ యింటికి తగిన కోడలిగా కూడా రాణింపగలదని నా

నమ్మకం. నేను సుఖంగా - వుండాలనే గదా మీరైనా కోరుకునేది. మీకు అంగీకారమైతే ఇంటికి వచ్చి కోడల్ని అమ్మకూ, మీకూ చూపాలనుంది. నా నిర్ణయం ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ మారదు."

అసలు విశేషం మూర్తి విశ్వనాథానికి రావిన వుత్తరంలో వుంది...

"విళ్ళూ,

ఈ సంగతి నాన్నగారికి రాయటానికి సాహసించలేకపోయాను. మేము వెళ్ళి చేసుకోకుండా కలిసివుండాలని విశ్చయించుకున్నాము. ఒకరిమీద ఒకరికి నమ్మకం వుండాలిగానీ సాక్ష్యాలూ, ఋజువులూ అవసరంలేదని నా నమ్మకం..."

ఆ వైన చదవటానికి ఇష్టపడలేదు విశ్వనాథం. మూర్తి చాల తప్పుమార్గాన పోతున్నాడనే అభిప్రాయాని కొచ్చాడు. ఇట్లాంటి స్నేహితుణ్ణి దూరం చేసుకోవటం అన్ని విధాలా శ్రేయస్కరమనే నిర్ణయాని కొచ్చాడు.

విశ్వనాథానికి కొన్ని బచ్చిమయిన అభిప్రాయాలున్నాయి. వెళ్ళి అనే తంతు చాలా పవిత్రమైనదని అతని వుద్దేశం. ఈనాడు మిడిమిడి జ్ఞానంకో అనేకమంది అనేక రకాలుగా వూహించినా - సాంప్రదాయానికి ఎదురీదటం తెలివిగలవాళ్ళు చేసే పనిగాడు. మన పూర్వీకులు ఏదో ఆలోచించే ఈ ఆచారాలు ఏర్పరచి వుంటారని అతననుకుంటాడు

రైలు దిగి వూళ్ళోకి జట్కాబంది

మాట్లాడుకున్నారు స్నేహితులిద్దరూ.

మూర్తి ఏదో చెప్తుంటే, మానంగా వింటున్నాడు విశ్వనాథం.

“నువ్వు రావటం నాకు చాలా సంతోషంగా వుంది. ఒక విధంగా బంధువులూ, స్నేహితులు అందరూ నన్ను వెలివేసినట్టే అనుకుంటున్నాను...”

విశ్వనాథం మాట్లాడలేడు. అతని మొహం చాలా సీరియస్ గా వుంది.

మూర్తి ఇంటివేపు దారి దూపుతుంటే విశ్వనాథం అడ్డుతగిలాడు.

“నేను హోటల్ లో దిగుతాను. ఏదైనా మంచి హోటలుంటే చూడు.”

మూర్తి చిన్నబుచ్చుకున్నాడు. ఐనా విశ్వనాథం పట్టుబట్టడంతో మరేమనలేడు.

ఒక పెద్ద హోటల్ ముందు జట్కా ఆగింది.

“నా మాటకేంగానీ, నువ్వొస్తావని నాలుగు రోజుల్నుంచీ చెపుతున్నానేమో, సుఖీల ఎదురుచూస్తోంది. నువ్వు హోటల్ లో వుంటావని తెలిస్తే తను చాలా డిజప్పాయింట్ అవుతుంది.”

విశ్వనాథం జవాబు చెప్పలేడు.

తన సామాను లోపలకు తీసుకువెళ్ళమని సర్వర్ తో చెప్పి మూర్తితో ముఖావంగా,

“మళ్ళీ కలద్దాం” అని మాత్రం అని మెల్లెక్కి వైకి వెళ్ళిపోయాడు.

మంచంమీద వాలి మూర్తిని గురించి

ఆలోచించాడు. చాలా తృప్తి, సంతోషం అతని మొహంలో స్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి. తన సుఖం, తన స్వార్థం చూసుకున్నాడు. తృప్తిగా వుండక మరెలా వుంటాడు! అవతల తండ్రి హృదయం ఎంత నరిగిపోతోందో, తను చేసిన నికృష్టమైన పనికి ఆయన నలుగురిలో తలెత్తలేక ఎలా తల్లడిల్లుతున్నాడో ఒక్కనాడైనా ఆలోచించాడా! ఆలోచించినవాడైతే అలా చేయడనలు.

విశ్వనాథం మూర్తిని ఆఖరుసారి కలుసుకున్నది రైల్వే స్టేషన్ లోనే. రైలు రెండు గంటలు లేటవి తెలిసి మూర్తితో మాట్లాడాలని నిశ్చయించుకున్నాడు.

అంత క్రితం చలపతిరావు అన్న విషయాలన్నీ మననం చేసుకుంటూ అసలు విషయాని కొచ్చాడు విశ్వనాథం.

“ప్రతివాడికీ పర్సనల్ లైఫ్ అనేది వుంటుంది అందులో ‘పెళ్ళి’ అనే విషయం అతి ముఖ్యమైనది. పెళ్ళి అనే పదానికి నేను చెప్పుకునే అర్థం వేరుగా ఉంటుంది.”

“ఏవిటా అర్థం? ఎవరికీ తెలియకుండా లేవదీసుకుపోయి వుంచుకోవటమా?” వెటకారంగా అన్నాడు విశ్వనాథం.

ఒక్కక్షణం నల్లబడింది మూర్తి మొహం.

“నన్నుగారు పెద్దవారు. ఆయన భావాలు వేరుగా వుంటాయి. కనీసం నువ్వయినా నన్నర్థం చేసుకుంటావని నే

ననుకున్నాను.”

“నలుగురూ నడిచే దారిన వెడితే తప్పక సంతోషించేవాణ్ణి. నువ్వు తప్పు దారిన పోతున్నావు.”

“అంటే నేను చేసిన పని తప్పం టావు. పదిమంది పెద్దల్ని పోగేసి నా కార్య అనే వ్యక్తి మెడలో ఒక కాడు దిగించటం నంనుం దృష్టిలో గొప్ప పని. ఆ తర్వాత కార్యకర్తలిద్దరూ తన్నుకు చచ్చినా ఈ పెద్దల్లో ఎవరూ జవాబుదారీ కారు. ఎవరూ పట్టనట్టే వూర్చుంటారు. ఆర్యాటంగా కాస్త్రోక్తంగా - పెళ్ళిచేసు కున్నవాకు ఎంతమంది కలిసి కాపురాలు చేస్తున్నారూ? నేను చేసిన తప్పేమిటి? ముకీలను ప్రేమించాను. పెళ్ళి అవసరం లేదనుకున్నాము. కలిసి జీవిస్తున్నాము. నామీద ఆమెకు నమ్మకం వుంది. ఆమె మీద నాకు నమ్మకం వుంది. ఇష్టంలేదు అనుకుంటే విడిపోతాం. ఇండులో ఒక రికి జరిగే కష్టనష్టాలేమిటో నాకు అర్థం గాదు...”

“ఇది నీ ఒక్కడికే సంబంధించిన విషయం కాదనీ ఇండులో పెద్దవాళ్ళు మీ అమ్మా, నాన్నగార్ల జీవితాలు ఆధారపడి వున్నాయనీ అంటున్నాను.”

“అవేకం తగ్గక అమ్మా, నాన్నా సుకీలవి తప్పక ఆదరిస్తారు. వారిపట్ల నా కా విశ్వాసం వుంది.”

ఇంక ఆ మూర్ఖుడితో వాదించి ప్రయో జనంలేదని వూర్చున్నాడు విశ్వనాథం.

అట్లాంటివాడు తనకి స్నేహితుడు అని చెప్పుకోవటం నిజంగా తన దురదృష్టమే ననుకున్నాడు.

ఎలాగయినా మూర్తిని కలిసి ఈ ప్రయత్నం విరమించుకునేలా చెయ్య మని ప్రాదేయపడిన చలపతిరావుగారికి ఏం చెప్పుకోవాలో తెలీలేదు అతనికి.

అప్పట్నుంచీ అతను మూర్తిని కలి వటం మానేకాడు. దాదాపు అతని స్నేహం వదిలేసుకున్నట్టే కావించాడు.

కానీ తప్పవినరిగా ఈ బ్రెయినింగ్ సందర్భంగా అతనుంటున్న వూరికే రావల్సి వచ్చింది.

ఫ్రెండ్స్ ద్వారా సంగతి తెలుసు కున్న మూర్తి స్టేషన్కు వచ్చాడు. బ్రెయినింగ్ పదిహేనురోజులూ తన యింట్లోనే వుంచుకోవాలనుకున్నాడు.

కానీ విశ్వనాథం వీసమంత మార లేదని తెలుస్తూనే వుంది.

సాయంత్రం పొద్దు వారింది.

హోటల్ రూమ్లో బద్దకంగా పడు కున్న విశ్వనాథం బయట ఆడుగుల చప్పుడు, మాటలు వినబడి లేచి కూర్చు న్నాడు.

హోటల్ కాయ్ బెర్ నొక్కాడు.

తలుపు తీయగానే మూర్తినీ, సుకీలనీ లోవలకి ప్రవేశపెట్టి తను వెళ్ళిపోయాడు.

విశ్వనాథం మత్తు వదిలిపోయింది వాళ్ళిద్దర్నీ మాడగానే. ముఖకవళికలు మారిపోయాయి.

ముక్త సరిగా ఆహ్వానించాడు.

“నీ కిష్టం వుండదవి తెల్పి కూడా
 లాక తప్పలేదు సుశీల బలవంతంమీద.
 నువ్వు హోటల్లో వుండటం ఆమె
 సపేమిరా ఒప్పుకోవటం లేదు. ఎలా
 గయినా ఒప్పించి విన్నింటికి తీసుకు
 వెళ్ళాలని వచ్చాము...”

“సారీ, నా కిక్కడ సౌకర్యంగావే
 వుంది. ఒకరోజూ, రెండు రోజులూ
 కాదు. పదిహేను రోజులు. మీకు అనవ
 సరంగా శ్రమ...” తల వంచుకుని

అన్నాడు.

సుశీల కలగచేసుకుంది.

“మాకు శ్రమలేదు. చాలా సంతోషం
 కూడాను. ఆయన, మీరూ ఎంతో దగ్గర
 స్నేహితులని చెప్పతూ వుంటారు. మేము
 వాళ్ళోవుండికూడా మీరు వేరేగావుండటం
 ఆయన మాపెలావున్నా నాకు బాధగా
 వుంటుంది. మా కోసం వచ్చేవాళ్ళు
 మాత్రం ఎవరున్నారు?”

విశ్వనాథం ఆప్రయత్నంగా తలెత్తి
 చూశాడు.

అమె మాటల్లో విశాయితీ ధ్వనిం
చింది. కేవలం ఒక ఆత్మీయుడిగా
భావించి అభ్యర్థిస్తున్నట్టే మాట్లాడింది.

“విశ్వా, ఇక నీ వల్లకాదు. త్వరగా
సామాను సర్దేయి. నువ్వు బయర్దేరక
పోతే సుశీల ఇక్కణ్ణించి కదిలేలా లేదు.”

విశ్వనాథంకి నిజంగానే యిష్టంలేదు
వాళ్ళింటికి వెళ్ళటం...

కానీ మూర్తిని తిరస్కరించినంత
తేలిగ్గా సుశీలమాట కాదనలేకపోయాడు.
అమెపట్ల మనసులో ఏహ్యభావం వున్న
మాట నిజమే!

విశ్వనాథం హోటల్ బాయ్ని పిలిచి
బిల్లు తెమ్మని పంపి సూట్ కేస్ సర్దాడు.

మూర్తి తేలిగ్గా నిట్టూర్చాడు.

సుశీల ఒక గది విశ్వనాథం కోసం
కేటాయించింది.

మూర్తి ఇంట్లో వున్నా లేకపోయినా
అతను వున్నప్పుడెలా ప్రవర్తించేదో,
లేనప్పుడూ అలానే ప్రవర్తించేది సుశీల.
ప్రత్యేకంగా తనపట్ల శ్రద్ధాసక్తులు తీసు
కోవటంలేదనీ ఇంట్లో వ్యక్తిలా అతి
సహజంగా ప్రవర్తిస్తూందనీ అర్థమైంది
విశ్వనాథానికి.

ప్రత్యేకంగా గమనించకపోయినా
ఒకే యింట్లో మసులుతున్నప్పుడు ఆ
వ్యక్తి ప్రవర్తనా, స్వభావం తెలిసి
పోతూనే వుంటాయి.

అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా అతనికి
సుశీలలో నచ్చిన విషయం అమె

మొహాన ఎప్పుడూ చిరునవ్వు వెలుగుతూ
వుండటం. అది మనిషికి దేముడిచ్చిన
వలాల్లో ముఖ్యమైనదని అతనికి తెలుసు.

మూర్తి అంత తృప్తిగా వుండటానికి
కారణమేమిటో విశ్వనాథంకి త్వరలోనే
తెలిసిపోయింది. భార్య ఎప్పుడూ ఇంట్లో
సంతోషంగా తిరుగుతూవుంటే ఏ మగా
దైనా తృప్తిగా బ్రతగ్గలడు.

ఆ యింట్లో ఐశ్వర్యపు చిహ్నాలేమీ
లేవు. మధ్య తరగతి సంసారంలాగే
వుంది. అయినా వాళ్ళిద్దరూ ఎప్పుడూ
ఆనందంగానే వుంటారు.

విశ్వనాథంకి ఆడవాళ్ళల్లో కొన్ని
నచ్చని గుణాలున్నాయి. దిగ్గిరిగా మాట్లా
డటం ఒకటి. ఇంట్లో సుశీల గొంతు
ఎప్పుడో తప్పితే వినబడదు. దూరం
మంచి అరవకుండా దగ్గరగా వచ్చి
చెప్పుకుందామె. ఈ విషయం ఎంతో
నచ్చింది విశ్వనాథంకి. కొంతమంది
భార్యలు ఎప్పుడూ చెడవాగుతూ వుంటారు
భర్త కనబడిందే తడవుగా. తను చెప్పే
సంగతి అవసరమా, అనవసరమా అని
చూసుకోరు. చాలామంది మగవాళ్ళు
ఎక్కువకాలం బయట తిరుగుతూ వుండ
టానికి యిది కూడా ఒక కారణం
కావచ్చును.

సాయంత్రం ఎప్పుడైనా మూర్తి
త్వరగా ఇంటికి వస్తే అలా బజారు
పోదాం రమ్మంటాడు. వాళ్ళిద్దరూ వెళ్తా
రులే అనుకుని తను లోవలే వుండిపో

కాడు. కానీ వాళ్ళిద్దరూ వెయిట్ చేస్తుం
టారు బయట తప్పవినరిగా వెడకాడు.

బజారుకు వెళ్ళినప్పుడు సుశీల ఒక్క
వస్తువు కావాలని భర్తని అడగటం అత
నింతవరకూ చూడలేదు.

మూర్తి "ఏదైనా కావాలా?" అని
ఆడిగితే "ఇప్పుడెందుకులెండి. మరోసారి
చూద్దాము..." అంటుంది.

"చీరెలు కావాలా?" అనడిగితే,

"ఇప్పుడొద్దు. సరదాగా కాపేపు
తిరుగుదాం. అయిస్ క్రీమ్ కొనండి.
తింటూ నడవటం నాకు చాలా యిష్టం."

చీరెలు వద్దు అయిస్ క్రీమ్ కొనమనే
అడవాళ్ళు చాలా అరుదుగా వుంటారు.

ఎక్కడంటే ఆక్కడ అప్పులు పెట్టి
చూపిల చీరెనల్లా కొనుక్కువచ్చే భార్య
గుర్తుకువచ్చింది విశ్వనాథంకి.

మూర్తి లోకవిరుద్ధంగా ప్రవర్తిం
చాడే అనే కినుకా, చలనతిరావుగారి ఆవే
దనా ఈ రెండు విషయాలూ పూర్వ
మంతగా కలతవర్చటం మానేకాయి.

ప్రత్యేకంగా గుర్తుకు తెచ్చుకుని
కాఠిన్యం తెచ్చుకోవలసివస్తోంది వారిద్దరి
మీదా.

క్రెయినింగ్ పదిహేను రోజుల్లోనూ
రెండు రోజులు జ్వరంతో పడకేకాడు
విశ్వనాథం.

ఆ రెండు రోజులూ సుశీల ఆత్మీయ
తనూ, దగ్గిరతనాన్నీ పూర్తిగా అనుభ
వించాడు విశ్వనాథం. ఆమె తన ఒక్కడి

విషయంలోనేగాదనీ, తర్తకిగానీ, మరే
పరాయి వ్యక్తికిగానీ అవసరమైతే ఆదే
విధంగా సవర్యలు చెయ్యగలదని—
వూహించాడు.

ఇంకో రెండురోజుల్లో విశ్వనాథం
వెళ్ళిపోతాడు. మూర్తి వచ్చి,

"అలా బయటకు వెడదామా?"
అన్నాడు.

"అలాగే" తయారయి బయటకు
నడిచాడు. వెడుతూ యధాలాపంగా లోప
లికి చూశాడు.

అది గ్రహించిన మూర్తి,

"తను రానందిలే. మనం పోదాం."

ఇద్దరూ నడిచారు.

"మేమిక్కడికి వచ్చినాక మామొదటి
అతిథి నువ్వే! నాకన్నా సుశీల ఎక్కువ
సంతోషించింది. ప్నేహంకోసం ప్రాణం
పెట్టే మనిషి ఆమె."

విశ్వనాథం జవాబు చెప్పలేదు. ఆ
నంగతి అతను వచ్చిన రెండోరోజే
గ్రహించాడు.

మూర్తిచేసిన తప్పు ఒప్పని అంగీక
రించటానికి అతనికి అహం అద్ద
మొస్తూంది.

"మొదటిచూపులోనే ప్రేమించామను
కుని వెళ్ళిచేసుకోవటానికి మేము టీనేజీ
వయసులో వాళ్ళం కాదు. దాదాపు అయి
దేళ్లు ఒకళ్ళు నొకళ్ళు స్టడీచేసి ఒక నిశ్చ
యాని కొచ్చాం. ముప్పయి ఏళ్ళు కలిసి
వున్నా ఒకరి నొకరు అర్థంచేసుకోలేక

ఒకే తప్పకింద బ్రతికేవాళ్ళు ఎంతమంది లేరు? మాకా భాధ లేదు. మేము వద్దు అనుకుంటే విడిపోగల రైర్యం మాకు ఉంది..."

'మీకా అవసరం రాదు మూర్తి...' అనుకున్నాడు విశ్వనాథం. తనని అర్థం చేసుకుని సంసారాన్ని సాగించే భార్యని వదులుకునే బుద్ధిహీను డెవడూ వుండదు ఈ ప్రపంచంలో.

మనిషికి, మనిషికి మధ్య...

ఒక ప్రీ, ఒక పురుషుడు- వరస్పర అవగాహన- వెళ్ళి అనే ముద్రలేకుండానే వీళ్ళిద్దరూ ఆ విషయంలో విజయం సాధించారు. ఈ రహస్యం తెలుసుకున్న భార్యలు సంసారాన్ని వ్యర్థతుల్యం చేయగలరు

అయినా ఈ మాటలేవీ వైకి అనలేదు విశ్వనాథం.

"నీ తృప్తి... సంతోషం... వీటి వెనుక మీ నాన్నగారు, ఆ వెనుక వంశం... మీరు అడివిలో బ్రతకటం లేదు."

"ఆ మాట విజమే! వంశం అంటే ఎవరు? నువ్వు, నేనూ మరి కొంతమంది. ఇవ్వాలి కొత్తగా కనవడిన విషయం పది రోజులకి పాతబడిపోతుంది. అప్పుడు

మరో విషయం వట్టుకుంటారు ప్రజలు. నాన్నగారి సంగతంటావా, ఆయన అవకాశం యివ్వాలేగావీ సుఖీల ఆయన మనసు దోచుకోగలడు. నాకా వమ్మకం వుంది."

అతని మాటల్లో సత్యం వుందని పించింది.

చలవతిరావుగారు సుఖీలని ఇష్టపడ లేదంటే ఆయన మూర్ఖులై వుండాలి. భార్య అంటే ఇలా వుండాలి అన్నిస్తుంది ఏ మగవాడికైనా.

విశ్వనాథం ఈ ప్రయివింగ్ పదిహేను రోజులూ చాలా హేపీగా పీలయినాడు తనకే తెలియకుండా.

విశ్వనాథం ప్రయాణమైనాడు.

భార్యభర్త లిద్దరూ స్టేషన్ కు వచ్చారు.

మూర్తితో చెయ్యి కలిపి, సుఖీలవేపు తిరిగి మనఃస్ఫూర్తిగా నమస్కారం చేశాడు.

"త్వరలోనే మీ రందరూ కలుసు కుంటారు. మీ ఫాదరు మువ్వనుకున్నంత వివేకంలేనివాడు గాడు..."

మూర్తికి తెలీదు, విశ్వనాథం దారి లోనే రైలు దిగిపోయి చలవతిరావుగారి దగ్గరకు వెళ్ళటానికి నిశ్చయించు కున్నాడని.

